

den plats, där Ög. 20 Hjärtrum påträffades. Enligt Ihrfors fanns vid stället en forntida stenbro. Troligen hava Ög. 20 Hjärtrum och Ög. 34 Lundby stått vid var sin ända av densamma.

Runstenen är nu rest på en liten kulle i parken norr om huvudbyggnaden vid Lundby nära ägorna. Ämnet är rödaktig granit. Ihrfors anger måtten före resningen vara 1,60 m i längd, bredden nederst 67 cm, överst 43 cm, tjockleken 39 cm. Höjden är nu 1,17 m, bredden vid foten 60 cm, nära toppen 50 cm. Slingans bredd 7—8 cm. Under toppslingan finnes ett enkelt kors.

Inskriften börjar nedtill t. v., och någon gränslinie nedåt av slingan före första runan finnes icke. I det begynnande namnet **lhifuntr** har **l** ett 5 cm långt kännestreck men är dock icke **u**, i **h** äro övre staven och övre v. kännestrecket skadade. I det följande kolon är övre pricken bortfräkt. Efter **brupur** och **sin** saknas skiljetecken.

Runorna äro följande:

lhifuntr : raispi : stin : þana : iftir : un : brupur sin

5 10 15 20 25 30 35

Någon motsvarighet till namnet **lhifuntr** är icke anträffad. Det begynnande **lh** tyder på att namnet fordom börjat med *Hl-* och namnets första led ser ut att höra till verbet isl. *hlifa* 'beskytte, beskærme, tjene til Værn'. Andra leden kunde tänkas höra till ordet *hand*, got. *handus*, jfr fht. *Starchant*; prof. Löffler håller ock *hundr* 'hund' för möjligt, namnet alltså ungefär 'gårdvar', och jämför isl. *Hllfólfr* samt *Hundr* som tillnamn. Namnet **un** förekommer ock i några andra runinskrifter, t. ex. Öl. 37.

Översättning: Livund reste denna sten efter Unn, sin broder.

C. F. Nordenskjöld, *Reseber. 1870* s. 121: »En runsten skulle enligt uppgift finnas i »Kåfrögatan», men detta ställe var ej ens känt af sjelfva Kåfröborna och hade troligtvis blifvit förvexladt med »Vadgatan», landsvägen vid Söfverstad, der vattnet brukar gå öfver.»

35. Fornåsa kyrka, Bobergs hd.

Pl. XII. Fig. 3.

Litteratur: L. 1685; W. 99; P. A. Säve, *ATS* I, s. 130; *Reseber. 1861*, s. 129, teckning; Broocman, *Beskr. öfver Östergötland* 2, s. 146; E. Ihrfors, *Ostrogothia sacra*, s. 2, teckning; C. F. Nordenskjöld, *Reseber. 1870*, s. 53, teckn. pl. IX.

Broocman och P. A. Säve angiva runstenen ligga framför sakristidörren. Den är nu flyttad till Östergötlands museum i Linköping.

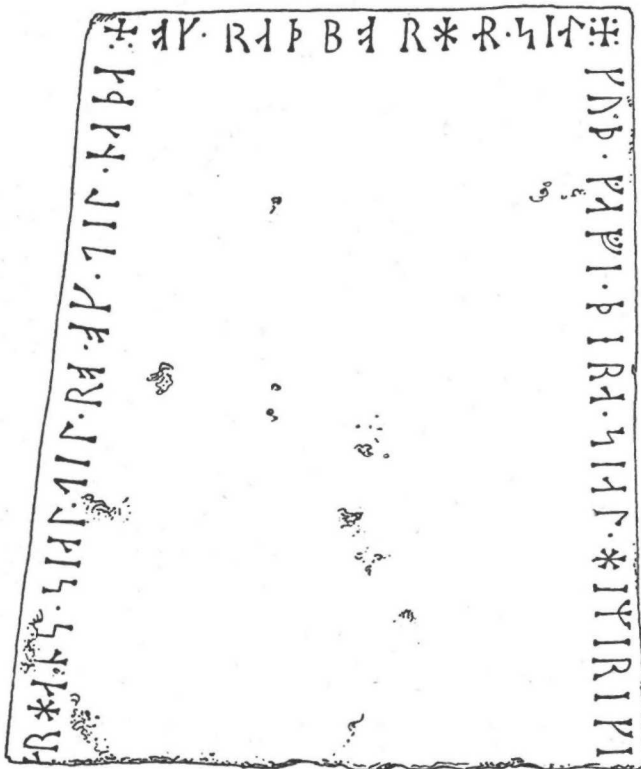
Runstenen utgöres av en slät, fyrkantig kalkhäll med inskrift kring tre kanter, den fjärde kanten är avslagen. Den trubbiga vinkeln mellan inskriftens rader visar, att det är stenens smalare ända, som är i behåll, varemot den avslagna sannolikt varit betydligt bredare. Längden är 92 cm, bredden upptill 50 cm, nedtill 42 cm. Runorna, som bestå av kilformiga streck, äro 5 cm höga.

5—111410 Östergötlands runinskrifter.

Inskriften är nu i behåll blott i slutet, på kortsidan och den därefter följande långsidan. Alla de äldre teckningarna äga ock ett motsvarande stycke av inskriften på långsidan före kortsidan, vilken del av inskriften alltså blivit förstörd vid eller efter runstens uttagning ur kyrkgolvet.

På teckningarna måste emellertid också en mycket stor del av inskriften saknas. Inskriften visar i uttryckssätt stor överensstämmelse med Ög. 39 Skeppsås och har troligen ock för övrigt väsentligen varit anordnad som denna.

Först har alltså funnits angivet, vem som låg under stenen, och därpå har den bön för den dödes själafrid börjat, vars slut är i behåll.

Broocman anför s. 146 i slutet av inskriften **Bideom · vara · patar**, vilket ock L. 1685 godkänner. I överensstämmelse med Ög. 39 skall detta troligen läsas framför den övriga inskriften, varifrån det antagligen varit skilt genom ett bortslaget stycke. Sannolikt har på detta stått ordet (**nost**)**ar**, vars **ar** börjar inskriften i L. 1685. Troligen har det stått **patær** (**·nost**)**ær**, Säves teckning visar **ær**.

Enligt teckningarna har därefter följt utefter första långsidan: **ha · ns · sial · til · ro · ok · til · napa** ;, varpå ett kors följt i stenens hörn som skiljetecken. Nu finnes därav blott foten av de 10 sista runorna, de nedersta spetsarne av kännestrecken till **nap** och nedre punkten av det följande kolon. Det oriktigt placerade skiljetecknet i **ha · ns** äger motstycke i Ög. 39.

Den följande delen av inskriften är däremot nästan fullständigt i behåll. Toppen är borta i **ok** samt uti **rap** av **rapborh(är)**.

Borrningen av ett djupt hål har orsakat en skada, som förstört högra kännestrecken och halva bredden av övre staven på **h** i **rapborh(är)**, fullständigt utplånat **a** och förstört **r**, i vars mitt hålet just befinner sig, så att övre delen av stav och kännestreck synes ovanför hålet, nedre delen nedom detsamma. Även det följande skiljetecknet har förstörts. Samma skada har på **s** uti **sial** borttagit halva bredden av övre staven och av nedre hälften av den nedre samt hela v. hälften av mellanstreckket. I det av fyra kvadratisk ställda punkter omgivna korset i stenens hörn har likaledes ett hål borrats, som förstört dess övre arm och halva bredden av den högra och lämnat blott botten av punkten i hörnet.

Sista långsidans runristning är alldeles i behåll. Förmodligen har icke inskriften varit längre, ehuru slut och början sålunda icke varit symmetriskt anordnade, men förhållandet är detsamma på Ög. 39.

Vid inskriftens återgivande sättas genom äldre läsningar betygade runor inom [], gissade återgivas med mager stil.

Runorna hava alltså varit följande, av vilka **o** har formen **ɹ**, **n** **ᵿ**, **a** **ɹ**, **æ** **ɹ**, **t** **1**, **g** **ʀ** och **v** i **gævi** ett **ʀ** med prick mellan stav och kännestreck och mellan båda kännestrecken:

— [**bipeom** · **uara** · **patær** 5 10 15 **nostær** **ha** · **ns** · **sial** · **til** · **ro** · **ok** · **til** · **naþa** 20 25 30 35 **:+:**] **ok** · **rapborh**[**ar**·] **sial** 40 45 50 53 **:+:**
gub · **gævi** · **pera** · **sial** · **himiriki**
55 60 65 70 75

Enligt Söderwall *Ordbok* är *pater noster* i fsv. fem., enligt prof. Löffler, emedan ordet 'bön' underförstås, och **uara** alltså ack. sing. fem. Motsvarande **rapborh[ar]** anför Lundgren, *Personnamn: Radhborgh Ragwaldsdotter* SRP. n. 1160 (1375), *Radburgis* SD. II, 151 (1293), *Radborgis* 348 abbedissa i Sko.

Översättning: Bedjom vårt fadervår till ro och huggnad för hans själ och för Radborgs själ. Gud give deras själ himmelriket!

36. Fornåsa kyrka, Bobergs hd.

Pl. XII. Fig. 4 (efter C. F. Nordenskjöld).

Litteratur: W. 100; C. F. Nordenskjöld, *Reseber.* 1870, s. 53, teckn. pl. IX; E. Ihrfors, *Ostrogothia sacra*, Saxa runica s. 21, teckn.

C. F. Nordenskjöld fann bland golvstenarne i vapenhuset tre fragmenter av runstenar med vackra slingor, varav han meddelar teckning av ett.

E. Ihrfors avtecknar en sten med blott slingor, funnen vid reparationen 1879, men uppger icke, var i kyrkan den anträffats. Troligen har den dock icke varit bland de av Nordenskjöld åsyftade fragmenten. Den liknar mycket Ög. 55 Väversunda.

Ög. 36 omfattar alltså troligen lämningar av mer än en runsten.

37. Fornåsa kyrka, Bobergs hd.

Pl. XII. Fig. 5 (efter E. Ihrfors).

Litteratur: W. 101; E. Ihrfors, *Ostrogothia sacra*, Saxa runica s. 22, teckning.

E. Ihrfors anmärker vid teckningen i *Ostrogothia sacra*, att stenen är nyligen funnen i kyrkan.

Längs stenens kant visar teckningen följande runor: **þ** : **pna** : **stn** : **aok** :

5 10